

निम्न तेरणा उपसा सिंचन योजना टप्पा क्र.
१ ते ५ योजनेचे परिचलन सुरळीत
होण्याच्या दृष्टीने स्थापत्य यांत्रिकी व
विद्युत दुरुस्ती व इतर अनुषंगिक
कामांच्या विशेष दुरुस्ती कामास
प्रशासकीय मान्यता.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : प्रमाप्र-२०२४/ (प्र.क्र.२९२/२०२४)/ सिंव्य(कामे)

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

दिनांक : १४ ऑक्टोबर, २०२४

वाचा:-

१. कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांचे पत्र.जा.क्र.गोमपाविम/ सिंचन-२ / विवसू कडा लातूर/धा -०४ / ४६४१ दि.३/६/२०२४.
२. शासन निर्णय - २०१७/५६६/१७/सिंव्य (कामे), दि.३१/०८/२०१८.
३. शासन निर्णय - २०१८/५५१/१७/सिंव्य (कामे), दि.२७/११/२०१८.
४. शासन निर्णय - २०१३/७८५/१३/ सिंव्य (कामे) दि. १/८/२०१९.
५. शासन परिपत्रक- प्रमा- २०१३/७८५/१३/ सिंव्य (कामे), दि.१६/९/२०२१.
६. शासन परिपत्रक क्र-प्रमा २०१३/(७८५/१३)/ सिंव्य (कामे), दि १/१/२०१५.
७. शासन निर्णय क्रमांक संकिर्ण-२०२२/प्र.क्र.५१६/२०२२/सिंव्य(कामे) दिनांक १४/०३/२०२३.

प्रस्तावना : -

निम्न तेरणा मोठा प्रकल्प धाराशिव जिल्ह्यातील लोहारा तालुक्यातील माकणी गावाजवळ गोदावरी खोऱ्यातील मांजरा नदीच्या तेरणा या उपनदीवर सन १९८९-९० बांधण्यात आला आहे. सदर प्रकल्प सर्वसाधारण क्षेत्रातील आहे. सदर प्रकल्पामुळे लातूर जिल्ह्यातील औसा तालुक्यातील २५१७ हे, निलंगा तालुक्यातील ६२८७ हे. व धाराशिव जिल्ह्यातील उमरगा तालुक्यातील २८०६ हे. व धाराशिव तालुक्यातील ६८९० हे. अशा एकूण १८५०० हे. क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ मिळणार आहे.

निम्न तेरणा धरणाची एकूण लांबी ३.९५ कि.मी. असून महत्तम उंची १९.७० मी. आहे. दगडी सांडव्याची लांबी २०७ मी.असून महत्तम पूर विसर्ग ९१२० घ.मी.प्रति/सें आहे. सांडव्याला १२x८ मी .आकाराची एकूण १४ व्दारे (Radial Gates)आहेत. धरणाची एकूण साठवण क्षमता १२१.१८८ द.ल.घ.मी. इतकी आहे. त्यापैकी जिवंत पाणीसाठा ९१.२२१ दलघमी व मृत पाणीसाठा २९.९६७ दलघमी एवढा आहे. प्रकल्पाची सर्व कामे पूर्ण झाली असून सन जून १९८९ मध्ये धरणात प्रथम पाणीसाठा करण्यात आलेला आहे.

धाराशिव जिल्ह्याचा बराचसा भाग अवर्षण प्रवण क्षेत्रात येत असल्यामुळे व प्रकल्प बाधीत शेतक-यांच्या उर्वरीत जमिनीस सिंचनाचा लाभ मिळण्याच्या उद्देशाने निम्न तेरणा प्रकल्पाच्या जलाशयातुन टप्पा क्र. १ हा आशिव गावाजवळ (ता औसा, जी. लातूर) धरणाच्या पुच्छ जलाशय मध्ये उपसा सिंचन योजनेच्या माध्यमातुन सिंचनाच्या सोई उपलब्ध करण्यासाठी शासनाने शासन निर्णय क्र.LIS/१०९०/३५८८/२१/९० दिनांक २६.२.१९९० अन्वये टप्पा क्र. १ आशिव उपसा सिंचन योजनेस मंजूरी प्रदान करण्यात आली. आशिव उपसा सिंचन योजने मार्फत प्रकल्पाच्या जलाशयातुन ४४.१४ दलघमी पाणी आरक्षित करुन टप्पा क्र. १ ते ५ असे मिळून ६८९० हे. सिंचन क्षेत्र निर्माण करण्यात आले आहे.

निम्न तेरणा उपसा सिंचन योजना अंतर्गत असल्याल्या पंपगृह क्र. १ ते ५ चा विद्युत पुरवठा दि. ३०.१२.२०१२ रोजी महाराष्ट्र विद्युत प्राधिकरणाने खंडित केला आहे. त्यामुळे पंपगृह पूर्णपणे बंद झाले आहे. विद्युत विभागाची देयके सन २००९ ते २०१२ प्रलंबित होती. सिंचनाची वसुली अत्यल्प झाल्यामुळे देखभाल दुरुस्ती अंतर्गत निधी उपलब्ध होवू शकला नाही. दरम्यानच्या कालावधी सन २०१३/१४ व २०१५ या पाचही ठिकाणी यांत्रिकी व विद्युत उपकरणांची मोठ्या प्रमाणात चोरी झाल्याने आज पर्यंत पंपगृह बंद आहेत. परिणामी त्यावरील सिंचन होवू शकले नाही.

सदर काम पूर्ण झाल्यामुळे गळतीमुळे होणारा पाणीनाश, वहनव्यय कमी होऊन ६८९० हे सिंचन क्षेत्र पुनर्स्थापीत होईल. तसेच सेवापथ, निरीक्षणपथ यांची पुनर्स्थापना होऊन कालवा सनियंत्रण सुलभ होणार आहे.

या पार्श्वभूमीवर निम्न तेरणा उपसा सिंचन योजना टप्पा क्र. १ ते ५ योजनेचे परिचलन सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने स्थापत्य, यांत्रिकी व विद्युत दुरुस्ती व इतर अनुषंगिक कामांच्या विशेष दुरुस्ती प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा निर्णय शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:-

गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर अंतर्गत निम्न तेरणा उपसा सिंचन योजना टप्पा क्र. १ ते ५ योजनेचे परिचलन सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने स्थापत्य, यांत्रिकी, विद्युत दुरुस्ती व इतर अनुषंगिक कामांच्या विशेष दुरुस्ती कामाच्या अंदाजपत्रकास विशेष दुरुस्ती अंतर्गत रू ११३,५३,१८,३८७/- (रू. एकशे तेरा कोटी त्रेपन्न लक्ष अठरा हजार तीनशे सत्याऐशी फक्त) एवढ्या खर्चाच्या प्रस्तावास खालील अटीच्या अधीन राहून सोबतच्या प्रपत्रानुसार प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

- १) तांत्रिक मान्यता, निविदा प्रक्रिया , कामाचे नियोजन व पूर्णत्व, प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत खर्च करणे इ. बाबींसाठी प्रचलित शासन निर्णय / परिपत्रके यांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
- २) प्रस्तावित कामांमुळे होणाऱ्या खोदकाम तोडफोड याद्वारे उपलब्ध होणा-या बांधकाम साहित्याचा पूर्ण वापर करून बचत साधावी.
- ३) सदर अंदाजपत्रकातील कामांसाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ सर्वसाधारणपणे मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च करता येणार नाही.
- ४) सदर दुरुस्ती काम सुरु करण्यापूर्वी प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रांतर्गत पाणी वापर संस्था स्थापित करून काम पूर्ण झाल्यानंतर लाभक्षेत्र हस्तांतरीत करणेची संपूर्ण जबाबदारी क्षेत्रीय अधिका-यांची राहिल. तसेच उपसा सिंचन योजनेची पाणीपट्टी व विद्युत बिलाच्या रक्कमेचा हिस्सा नियमितपणे भरण्यास तयार असल्याचे हमीपत्र पाणीवापर संस्थाकडून घेतल्याशिवाय प्रत्यक्ष कामास सुरुवात करू नये.
- ५) प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रीय स्तरावरील निर्णयास मान्यता गृहीत धरली जाणार नाही. प्रकल्पासाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च न करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांची राहिल.
- ६) सदर दुरुस्ती काम पूर्ण झाल्यानंतर ६८९० हे सिंचन क्षेत्र पुनर्स्थापीत करण्याची संपूर्ण जबाबदारी क्षेत्रीय कार्यकारी अभियंता यांची राहिल.
- ७) दुरुस्तीचे काम पूर्ण झाल्यानंतर प्रकल्पिय सिंचन क्षमतेच्या मर्यादेत प्रत्यक्ष सिंचन करण्याची व आकारणीनुसार पाणीपट्टी वसुली करणेची जबाबदारी संबंधित सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांची राहिल.
- ८) दुरुस्तीचे काम झाल्यानंतर विद्युत देयकांचा भरणा नियमितपणे भरणेबाबत महामंडळ स्तरावरून संनियंत्रण करावे.
- ९) नियामक मंडळाच्या पुढील बैठकीत विषयांकित विशेष दुरुस्ती कामाच्या सुधारित किंमतीस मान्यता घ्यावी.

प्रस्तावित कामासाठी होणारा खर्च ४७०० मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यावरील भांडवली खर्च, ८०-सर्वसाधारण, १९०-सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका विशेष दुरुस्ती / विस्तार व सुधारणा कार्यक्रमा अंतर्गत भाग भांडवली अंशदान (०४)(०५) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवली अंशदान (मराठवाडा विभाग) (कार्यक्रम) (४७०० ०२६५) (योजनांतर्गत) ५४ गुंतवणुका या लेखाशिर्षा खाली टाकून मंजूर अनुदानातून भागवावा.

या कामास प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता सिंव्य (कामे) कार्यासनाच्या नोंदवही मध्ये क्र. ३१ सन २०२४-२५ मध्ये नोंदविण्यात आलेली आहे.

नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २९४/२०२४, कार्या- १४३४, दि. १३/०९/२०२४ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४२१/२०२४/व्यय-१२, दि. २०/९/२०२४ सहमतीनुसार व राज्य मंत्रिमंडळाच्या दि. १०/१०/२०२४ रोजी बैठकीतील मान्यतेनुसार हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय संकेतस्थळावर www.maharashtra.gov.in उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक २०२४१०१४१३२४२४७९२७ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(न.गौ. बसेर)
शासनाच्या उप सचिव

सोबत :- सहपत्र

प्रत:-

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (जलसंपदा/ वित्त) यांचे प्रधान सचिव,
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष,विधानसभा,विधानभवन, मुंबई
- ५) मा. उपसभापती,विधानपरिषद,विधानभवन, मुंबई
- ६) मा.विरोधीपक्षनेते, विधानसभा,मुंबई यांचे कार्यालय,विधानभवन, मुंबई
- ७) मा.विरोधीपक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय,विधानभवन, मुंबई
- ८) अप्पर मुख्य सचिव (वित्त) वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई,
- ९) अप्पर मुख्य सचिव (नियोजन) नियोजन विभाग,मंत्रालय,मुंबई,
- १०) अप्पर मुख्य सचिव (जलसंपदा) ,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय,मुंबई,
- ११) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि),जलसंपदा विभाग,मंत्रालय,मुंबई,
- १२) सचिव (प्रकल्प समन्वय),जलसंपदा विभाग,मंत्रालय,मुंबई,
- १३) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,मुंबई,
- १४) महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,नागपूर,
- १५) कार्यकारी संचालक,गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर
- १६) मुख्य अभियंता व मुख्य प्रशासक लाभक्षेत्र विकास, जलसंपदा विभाग, छत्रपती संभाजीनगर
- १७) आंतर वित्त सल्लागार व सहसचिव,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय,मुंबई,
- १८) अधीक्षक अभियंता तथा प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, लातूर
- १९) कार्यकारी अभियंता, धाराशिव पाटबंधारे विभाग क्र २ , उमरगा.
- २०) सि.व्य.(कामे) कार्यासन संग्रहार्थ.

शासन निर्णय क्रमांक : प्रमाप्र-२०२४/ (प्र.क्र.२९२/२०२४)/ सिंव्य (कामे),

दि. १४ /१०/ २०२४ चे सहपत्र

Sr No.	Description of Item	Amount (Rs)
1	C-Works (Excluding Royalty)	
	Part-I Civil Works	412573973
	Part-II Mechanical Works	362844663
	Part-III Electrical Works	147440106
2	Total Work Cost	922858742
3	Royalty	41311537
4	Total Work Cost (Inculding Royalty)	964170279
5	१ % Insurance	6917302
6	१८ % GST	151050651
7	३ % Contingencies	13180155
	Total Rs = 4+5+6+7 =	1135318387

(न. गौ. बसेर)

शासनाच्या उपसचिव